

Βυζαντινή Αγιολογία με έμφαση στον βίο του Λέοντος Κατάνης

Διδάσκων: Καθηγητής Αλέξανδρος Αλεξάκης

1^η ενότητα: «Διάλεξη 1»

Κύρια σημεία του μαθήματος

Στην πρώτη θεματική ενότητα του μαθήματος γίνεται γενική εισαγωγή στο είδος της Αγιολογίας. Ορισμός και κατηγορίες ειδών. - Ιστορική επισκόπηση αγιολογίας. Πρώιμη, μέση και παλαιολογία. - Instrumenta Studiorum. Εταιρία Βολλαδιστών και εκδόσεις της. Acta Sanctorum Analecta Bollandiana, Subsidia hagiographica. - Αγιολογικές Ιστοσελίδες.

Λέξεις κλειδιά του μαθήματος

Αγιολογία, Acta Sanctorum Analecta Bollandiana, Subsidia
hagiographica, Dumbarton Oaks Hagiography Database.

Ακολουθούν υπό εξέταση ασκήσεις

1.

ὥς δὲ περιηγγέλη πᾶσιν ἡ τοῦ δυστήνου ἠλιοδώρου παρουσία, συνέρρει πᾶς ὁ λαὸς ἐπ' αὐτόν πᾶσά τε σχεδόν, ὥς εὐπεῖν, ἡ πόλις τετάρρακτο ἐπὶ τῆς θεωρίας αὐτοῦ, προσδοκῶσα τάχα τι τῶν ἀπευκτοτάτων πείσεσθαι διὰ τῆς κακομηχανοῦ μαγγανείας αὐτοῦ. τότε δὴ καὶ ἡ λεγομένη στρατώρισα, τοῦνομα Αὐθαλία, τοῦ οὐκῆματος προκύψασα, θεάσασθαι θέλουσα ὡς ἐξ ἀποδημίας ἦκοντα τὸν ἴδιον ἄνδρα ἠρακλείδην, ὡς εἶδε συνοδοιποροῦντα μετ' αὐτοῦ τὸν ἠλιόδωρον, πτυέλου τὸ στόμα πληρώσασα κατὰ τῆς ἐκείνου ὄψεως αὐτὸν ἐναπέριψεν, ὡς ἐν μυκτηρισμῷ δὲ καὶ ἐξουδενώσει μετὰ φωνῆς ἐκραύγασεν ὑσχυρᾶς· <<βλέπετε>> φησὶν, <<οἶον κάθαρμα καὶ βδέλυγμα τὸν ἐμὸν σύνευνον ἐποίησε τὴν τῶν Σικελῶν νῆσον ἐκ δευτέρου καταλαβεῖν.>> ὁ δὲ τὴν δημοσίαν ἀσχύνην οὐκ ἐνεγκών, εὐς ἄμετρον ὄργην ἐκτραπείς εἶπε πρὸς αὐτήν· <<ἐγὼ σε ποιήσω παραβολὴν καὶ παράδειγμα πάσῃ τῆς πόλει εὐς κοινήν ὕβριν καὶ καταγέλωτα.>> τοσοῦτον οὖν ὑπερίσχυσεν ἡ τῆς μαγγανείας αὐτοῦ δαιμονιώδης ἐνέργεια, ὡς καὶ τὸ πῦρ, διὰ πάσης τῆς πόλεως σβέσαι. ἔφθασε τοίνυν καὶ μέχρι τῶν βασιλικῶν ἀκοῶν, δι' ἣν αὐτίαν καθ' ὅλου τὸ πῦρ σβέννυται. καὶ λέγουσι πρὸς αὐτὸν οἱ βασιλεῖς· <<εὐς τοσοῦτον μανίας ἦλθες ὑπερβολὴν, ἄθλιε, ὅτι καὶ κατὰ τοῦ πυρὸς ἐπεχείρησας, ὥστε ἀφανισμὸν αὐτοῦ παντελεῖ γοητικαῖς ἐπαοιδίαις ἐπιτηδεῦσαι;>> τοῦ δὲ τοῦτο πρᾶξαι καθομολογήσαντος, λιμῷ καθυποβαλεῖν τοῦτον κελεύουσιν ὡς γόητα. ὁ δὲ τῆς δολιότητι τῆς μαγικῆς κακομηχανίας χρώμενος τὸν λιμὸν ἐπὶ πᾶσαν τὴν πόλιν ἐπήνεγκεν.

2.

οἱ δὲ ὄχλοι πανδημεὶ συνδραμόντες τοῖς βασιλεῦσιν ἐκράυγαζον·; <<ἀρθήτω ὁ μάγος, ἀναλωθήτω ὁ γόης, διέφθειρε γὰρ πᾶσαν τὴν πόλιν.>> οἱ δὲ θυμοῦ πολλοῦ πλησθέντες κατ' αὐτοῦ ἄγουσιν αὐτὸν εἰς δημοσίαν ἐξέτασιν, ἐπερωτῶσί τε σὺν αὐστηρίᾳ πολλῇ λέγοντες·; <<αὐτὸς ἐποίησας τὴν τοσαύτην τῶν χρειῶν ἔνδειαν, ὥστε λιμῶν κινδυνεῦσαι τὴν πόλιν;>> ὁ δὲ κατέθετο τοῦτο ποιῆσαι, ἀλλά γε καὶ χεῖρονα κατεργάσασθαι ἐπαπειλῶν δισχυρίζετο, εἰ μὴ τὴν ἀρμόζουσαν ἐκδίκησιν λήψοιτο, φησί, παρ' αὐτῶν κατὰ τῆς ἐνυβρισάσης αὐτὸν δημοσίᾳ·; παρασκευάσαι γὰρ ἔλεγε φλόγα καὶ πῦρ διὰ τῆς νηδύος αὐτῆς ἐκπορεύεσθαι καὶ μηδαμόθεν ἄλλοθεν δυνατὸν τοῦτο εὐρίσκεσθαι. τούτοις τοῖς ἀτόποις ῥήμασι πρὸς μείζονα κινηθέντες ὀργὴν οἱ βασιλεύοντες κεφαλικὴν ἀποφαίνονται κατ' αὐτοῦ τιμωρίαν. ὀπηνίκα δὲ τὴν δεξιὰν ὑψωσεν ὁ σπεκουλάτωρ χεῖρα σὺν τῷ ξίφει πρὸς τὸν ἀλιτήριον καρατομῆσαι, ἀψφνίδιον οἶονεὶ σφαῖραι δύο τῶν ὤμων αὐτοῦ καθωράθησαν ἐκπηδήσασαι, αἱ τὴν στέγην τοῦ οὐκῆματος διασχίσασαι ἀποπτῆναι διὰ μέσου αὐτῆς τὸν πάσης γοητείας ἀνάμεστον παρεσκεύασαν, τοῦτο μόνον εὐπόντα·; <<βασιλεῦ, ζῆθι καὶ σώζου, ζήτη δέ με πάλιν ἐν Κατάνη.>>

3.

ὡς δὲ τῆς δεινῆς αὐτοῦ περιεργίας ἡ πρᾶξις μέχρι τινὸς εὖς ἀφανισμὸν τοῦ πυρὸς παντελῆ κατ-
εκράτησεν, συνδραμόντες οἱ ὄχλοι τὴν προρρηθεῖσαν στρατώρισσαν Αὐθαλίαν εὖς μέσον προή-
γαγον·; ὅσα δὲ δεδρακέναι λέγεται τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ προφάσει τῆς τοῦ πυρὸς χρείας εὖς αὐ-
τήν, οὐ μόνον αὐσχρόν, ἀλλὰ καὶ περιττὸν ἦγῃμαι λέγειν, ἄξια λήθης μᾶλλον ἢ μνήμης ὑπάρχον-
τα. φέρε δὴ λοιπὸν ἐπὶ τὴν διήγησιν τῶν λοιπῶν σατανικῶν φαντασιῶν ὧν ἔδρασεν ὁ τῆς ἀπω-
λείας υἱὸς Ἡλιόδωρος ἐν τῇ Καταναίων πόλει τὸν λόγον μετενέγκωμεν, ἵν' εὐδῆ τὸν ἀσεβῆ κατὰ
τὸν ψαλμῶδὸν ὑπερυψούμενον μὲν καὶ ἐπαιρόμενον ὑπὲρ τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου, καταβαλ-
λόμενον δὲ καὶ κακῶς ἀπολλύμενον ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως καὶ θεράποντος Χριστοῦ Λέοντ-
ος, ὥστε μηκέτι εἶναι μήτε μὴν τὸν τόπον αὐτοῦ ζητούμενον εὐρίσκεσθαι.

4.

καὶ γὰρ ἐν ἡμέρᾳ τινὶ ἀγῶνος ἵππικοῦ τελουμένου παρὰ τοῖς Καταναίοις <ὑδῶν> παρόντα τινὰ νεανία, Χρύσην τοῦνομα, ὠραῖον καὶ περικαλλῆ, πρὸς τὴν ἄμιλλαν εὐτρεπισμένον, ἀδελφιδοῦν τυγχάνοντα τοῦ μακαρίτου Λέοντος, λέγει πρὸς αὐτόν· <<εὐ θέλεις, ὦ φίλε, δύναμαι ποιῆσαί σοι ἵππον, δι' οὗ δύνησιν τοὺς ἄλλους ὑπεελάσαι καὶ πάντα συνθλάσαι κατὰ πρόσωπον τοῦ ὑπάρχου.>> ὁ δὲ μὴ συνιδὼν τὸν δόλον τῆς ἐπαιδίας αὐτοῦ <<βούλομαι,>> φησί, <<ποίησον ὡς ἐπηγγείλω.>> καὶ δὴ σὺν τῷ λόγῳ ἐξαίφνης παρέστη ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἵππος λευκὸς καὶ ὠραῖος· ἐφ' ὃν ἐπιβὰς ὁ νεανίας τοὺς λοιποὺς ἐν τῷ δρόμῳ τῆ ταχύτητι λίαν ὑπερήλασεν, ὥστε θαυμάζειν ἐπὶ τούτῳ πάντα, ἀλλὰ γε καὶ αὐτὸν τὸν ὑπαρχον. ὡς δὲ τὰ τῆς ἀμίλλης τοῦ δρόμου τέλος εἴληφεν, αὐφνιδίως ὁ ἵππος ἄφαντος ἐγεγόνει· ἦν γὰρ φάσμα δαιμονιῶδες· ὁ μέντοι ἐπιβάτης καταπληττόμενος ὡς εὐκὸς ἔμεινεν ἐννεός.